

Sisäasiainministeriö
kirjaamo@intermin.fi
linda.viitala@intermin.fi

Lausuntopyyntö SMDnro-2015-2070

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi pelastustoimen järjestämisestä

Pelastustoimen valtakunnallinen uudistus toteutetaan sote- ja maakuntauudistuksen yhteydessä. Ao. lakiluonnoksen mukaan pelastustoimen järjestäisivät jatkossa samat viisi yliopistollista keskussairaala ylläpitävää maakuntaa, jotka vastaavat ensihoidon järjestämisestä (Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa, Pohjois-Savo, Uusimaa ja Varsinais-Suomi). Pelastustoimen ja ensihoidon organisointi saman oikeushenkilön toimintana tukee pelastustoimen mahdollisuuksia toimia ensihoitopalvelun tuottajana. Pelastustoimen ja ensihoidon synergia myös varautumis- ja valmiusasioissa, sekä niiden suunnittelussa, tuo yhteiskunnalle säästöä ja toiminnallista tehokkuutta. Kuopion kaupunki pitää viiden järjestäjän mallia perusteltuna.

Palvelulaitoskonserni muodostuu julkisista palveluyksiköistä, joiden tuotanto ei kuulu valinnanvapauden piiriin (esim. pelastustoimi, soten ensihoito- ja päivystys, mahd. erikoissairaanhoidon tehohoito- ja traumaoperatiiviset palvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, sosiaalitukien etuuspäätökset yms. viranomaistehtävät jne.) sekä valinnanvapauspalveluiden piiriin kuuluvista yhtiöistä (esim. avohoidon peruspalvelut, polikliniset tutkimus-, konsultatio- ja kuntoutuspalvelut, sosiaalihojaus). Palvelulaitoksella on virkavastuulla toimiva johtaja ja hallitus, jotka ohjaavat koko palvelulaitoskonsernia. Palvelulaitoksen yhtiöillä on omat toimitusjohtajansa ja hallituksensa. Yhtiöiden hallitusten tulee toimia osakeyhtiölain mukaan yhtiön edun mukaisesti. Riskinä on, että syntyy tilanteita, joissa konserniyhtiön etu on ristiriidassa palvelulaitoksen viranomaisjohdon asettamien konserniohjauksen vaatimusten kanssa. Ristiriita voi olla palveluintegraation toteutumisen tavoitteen kannalta kahdensuuntainen.

Yhteistyösopimuksen oikeudellinen sitovuus on perusteltua. Ilman sitä on riski, että sopimuksessa määriteltyjä vaikeasti yhteen sovittavia asioita ei toimeenpanna. Ensihoidon järjestämisvastuun siirto yliopistosairaalaapaikkakunnille yhdenmukaisen toteutumisen näkökulmasta on kannatettavaa, edellyttäen kuitenkin, että ensihoidon järjestämisen ja toteuttamisen kustannukset jaetaan maakuntien kesken aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Tämän mallin mukaisesti olisi toteutettava myös pelastustoimen järjestäminen viiden alueen pohjalta. Tällöin saavutetaan luontaisimmat edellytykset ensihoidon ja pelastustoimen yhteistyöhön.

Lähtökohtana tulisi olla, että sote- ja pelastustoimen kiinteistöt pääsääntöisesti siirtyvät tasearvosta ilman maapohjaa maakuntaan, joka päätöksillään vaikuttaa niiden käyttötärpeeseen. Valtion olisi rakennettava ratkaisumalli siihen, että maakunnille tarpeettomista kiinteistöistä ei tule myöskään maakunnille tarpeetonta taakkaa. Kunnille voisi määrätä velvoitteen ohjata vastikevarat velkojen lyhennykseen.

Kuopion kaupunginhallitus

Pekka Vähäkangas
palvelualuejohtaja
kaupunginjohtajan sijainen

Heikki Vienola
kaupunginsihteeri